

VERANTWOORDING

De geschiedenis van de literaire of geleerde genootschappen is een thema dat zich in een grote belangstelling van de historici mag verheugen. Vooral het genootschapswezen in de 18e eeuw is thans redelijk goed in kaart gebracht, terwijl voor de 19e eeuw de eerste studies zijn verschenen en verschillende publikaties in voorbereiding zijn.

Met deze kleine studie over een tweetal, betrekkelijk kleine lokale medische genootschappen uit de 19e en 20e eeuw wil ik opnieuw een bijdrage leveren tot de beschrijving van de medische genootschappen in Nederland. Van de tientallen gezelschappen die er in deze tijdspanne hebben bestaan, zijn er helaas nog maar enkele meer uitvoerig beschreven. Van een bestudering der medische genootschappen in hun onderlinge samenhang en binnen het algemene kader van de medische beroepsontwikkeling en als onderdeel van de evolutie van de geneeskunde en gezondheidszorg is nog in het geheel geen sprake geweest. Tegen die historiografische achtergrond zal men deze bijdrage ook moeten beoordelen. Bovendien moet men rekening houden met de povere documentatie die voor deze studie beschikbaar was. De aanschaf van “een blikken trommel voor de archieven” (1861) en de aankoop van “een kastje voor het opbewaren (sic) van het archief” (1898) hebben niet kunnen verhinderen dat het grootste gedeelte van de documenten verdwenen is. Ongetwijfeld bevatten de archieven van andere (Amsterdamse) medische genootschappen nog veel informatie over de lotgevallen van zuster-genootschappen in de vorm van ingekomen brieven en degelijke, maar van een tijdrovende speurtocht naar en in deze bronnen heb ik om praktische redenen afgezien.

De tekst heb ik bewust sober gehouden, zonder grootse perspectieven op de contemporaine ontwikkelingen in de medische wetenschap of gezondheidszorg. Een notenapparaat is achterwege gelaten; door een zo nauwkeurig mogelijke datering in de tekst zal het niet moeilijk zijn de bedoelde passages terug te vinden in het beperkte bronnenmateriaal waarvan in het laatste hoofdstuk een opsomming is gegeven.

Graag breng ik dank aan het bestuur van het Amsterdams Geneeskundig Genootschap, in het bijzonder de heren Abel, Van Dolder en

Devriese, voor de plezierige wijze waarop zij de totstandkoming van dit boekje hebben begeleid, aan de dames A.A.G. Ham en G.H. ten Cate-Witte voor hun assistentie bij het verzamelen en het bewerken van de gegevens, aan de fotograaf G.A.F. Maatje voor zijn hulp bij de reproductie van de kwalitatief vaak slechte originelen en aan Editions Rodopi (Amsterdam) voor de plezierige samenwerking bij het in druk brengen van het manuscript.

Alphen a/d Rijn, 5 april 1988

M.J. van Lieburg